

Historisch en toeristisch informatiepunt De Ballensnoeperij

Adres: Dorpstraat 45a, Linschoten

Openingstijden:

- donderdag en vrijdag van 13.00 tot 16.00 uur

- zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur

www.oud-linschoten.nl

Dankwoord

Stichting Oud Montfoort en Vereniging Oud-Linschoten bedanken de gemeente Montfoort en De ReclameHelden die deze huis-aan-huis uitgave in Montfoort en Linschoten mogelijk hebben gemaakt. Daarnaast worden ook de deelnemende monumenten bedankt voor de openstelling en de betrokken groepen en personen voor de medewerking.

Voorwoord Open Monumentendag

Beste inwoners en bezoekers,

Met veel plezier verwelkom ik u 9 september op de Open Monumentendag van onze mooie gemeente. Voor u ligt de gezamenlijke Open Monumentendagbrochure van Linschoten en Montfoort. In beide kernen is een prachtig programma samengesteld. Elk jaar is het weer bijzonder om het rijke erfgoed van onze gemeenschappen te vieren. Een levend erfgoed dat ons verbindt met het verleden en ons inspireert voor de toekomst.

Montfoort en Linschoten geven het thema van dit jaar 'levend erfgoed' een mooi gevarieerde invulling. Onze gemeenschap houdt van tradities en waarden, terwijl we ons tegelijk openstellen voor vernieuwing en vooruitgang. Uiteraard zijn alle monumenten op deze dag open, met speciale aandacht voor kastelen. Oude ambachten komen weer tot leven; u kunt genieten van klompdansers, klederdracht, kinderspelen, concerten in de kerk, tentoonstellingen en verhalen over kastelen.

Wist u dat een dag voor het Monumentenweekend de Open Monumenten Klassendag wordt gehouden? In Linschoten doen kinderen van de basisscholen mee met een rondwandeling en in Montfoort bezoeken groepen 7 en 8 de Hervormde Kerk en de Rooms-katholieke Kerk.

Er komt altijd veel bij kijken om een evenement in goede banen te leiden. Iedereen die meehelpt de Open Monumentendag mogelijk te maken, de organisatoren, vrijwilligers en onze lokale ondernemers wil ik bijzonder bedanken voor hun betrokkenheid en inzet.

Laten we genieten van de Open Monumentendag en daarmee van al het prachtig erfgoed dat Linschoten en Montfoort te bieden hebben.

Stichting Oud Montfoort

TIP en Stedsmuseum De Knoperij

Adres: Keizerstraat 25, Montfoort

Openingstijden:

- woensdag, donderdag en vrijdag van 13.30 tot 16.00 uur,

- zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur

Telefoonnummer: 06 82 86 37 65 (b.g.g. 06 46 65 14 11)

www.oudmontfoort.nl

Open Monumentendag Montfoort-Linschoten

zaterdag 9 september 2023 van 10.00-16.00 uur

Levend erfgoed - Vijf kastelen

Montfoort

Ooit stonden er vijf kastelen binnen de grenzen van Montfoort en Linschoten. Het kasteel van Montfoort in de stad Montfoort. Een historische burcht, groot en krachtig. Waar de burggraven en jonkvrouwen woonden.

Maar dat was niks vergeleken bij het dorp Linschoten. Daar waren maar liefst vier kastelen en kasteelheren die de dorpingen en hun belangen beschermden. Deze vijf kastelen zijn de bron voor het programma van Open Monumentendag. In het programma komen de verhalen naar voren van roemruchte daden, oorlogen die tegen elkaar werden gevoerd en van heroïsche spelen waar men elkaar op het scherpst van het zwaard bestreden. Meestal gingen deze spelen om de roem en eer maar ook wel om de gunst van een schone jonkvrouw.

In de Knoperij staat een maquette van Kasteel Mons Fortis te pronken. Aan de hand van historische tekeningen en beschrijvingen is deze maquette gebouwd.

Het verleden van het Kasteel komt tot leven in een verhalenwedstrijd voor jong en oud. Iedereen mag zijn fantasie de loop laten en een mooi of spannend verhaal over het kasteel schrijven. Dit kan gaan over lang vervlogen tijden vol met ridders en gevechten en overwinningen. Misschien over een belegering van Montfoort, waar met zwaar geschut wordt geprobeerd om de stad binnen te komen en te veroveren, en waar op spectaculaire wijze de stadspoort wordt geopend. Maar het kan ook een meer recente geschiedenis beschrijven over de tijd dat er een tuchtschool gevestigd was in het Kasteel. Het dagelijkse leven, de opleidingen die de meisjes kregen of juist over ontsnappingen en andere minder leuke dingen vormen een bron van inspiratie.

Zowel tijdens Open Monumenten Klassendag als op Open Monumentendag komt het verleden tot leven. Het worden twee dagen vol met historische gezelligheid.

Linschoten

Linschoters noemen het in 1637 gebouwde Huis op Landgoed Linschoten 'kasteel'. Het in 1721 ingrijpend verbouwde gebouw heeft, volgens P. Godefrooij, (Heemtjdinghen 2016) de contouren van een ridderhofstede. Het hoofdgebouw, de bijgebouwen, de waterpartijen, het hek, de oprijlaan én de veranderingen hebben alle een verhaal.

Toch is Huis te Linschoten officieel geen kasteel. Op die plaats achter het indrukwekkende hek, langs de Lange Linschoten geeft het een mooie aanblik waarop de dorpsinwoners trots zijn. Huis te Linschoten heeft vanaf het hek het aanzien van een burcht en daarom blijft het voor de doorsnee Linschoter gewoon kasteel.

Wat minder bekend is, is dat in de 12de eeuw tussen St.Janskerk en de vliet een slot stond. Het was een echt kasteel die de naam 't Huys te Linschoten droeg. De eerste kasteelheer heette Christiancius van Lindescote. Binnen de gemeentegrenzen van Linschoten stonden lang geleden zelfs vier kastelen die werden bewoond. Ook door echte ridders.

Om de historie te bewaren werd met goedkeuring van de plaatselijke bevolking in 2013 de Vereniging Oud-Linschoten (VOL) opgericht. In de etalage van Historisch en Toeristisch Informatiepunt (TIP) De Ballensnoeperij, dependance van de Vereniging Oud-Linschoten, is sinds enkele weken een expositie over Linschotense kastelen te aanschouwen.

In het pand aan Dorpstraat 45a worden tevens Linschotense arrangementen, souvenirs, curiosa en nieuwe en gebruikte- Linschoten boeken verkocht. Zoals Linschoten in beeld, Monumenten te Linschoten en het 'gele boekje' Monumenten-Inventarisatie provincie Utrecht. De lokale lekkernij waaraan de Linschoter zijn/haar bijnaam dankt, wordt op dit adres verkocht. Meer informatie via info@oud-linschoten.nl.

Open Monumenten Klassendag

De dag voor Open Monumentendag is sinds een tiental jaren Open Monumenten Klassendag. Deze dag is speciaal in het leven geroepen om de jeugd kennis te laten maken met de plaatselijke monumenten. Voor de meesten van hen is een monument een oud gebouw waar je langs loopt of fietst. De meeste jongens en meisjes zijn er nog nooit binnen geweest. Dat moest veranderen was de achterliggende gedachte van het landelijke comité. Want 'wie de jeugd heeft, heeft de toekomst'.

Ook in Montfoort en Linschoten vonden de toenmalige comités het belangrijk om mee te doen aan de Open Monumenten Klassendag, om de geschiedenis echt te laten leven. In Montfoort doen de groepen 7 en 8 van de vijf lokale basisscholen mee aan de Open Monumenten Klassendag. Deze groepen bezoeken elk een monument. Dit jaar gaan zij naar de Grote of Sint-Janskerk en de Rooms-katholieke kerk. Voorheen werd ook Molen "De Valk" bezocht.

In de kerken zijn gidsen die de leerlingen rondleiden. De rondleiding begint meestal buiten met de oorsprong van Montfoort en de bouw van Het Kasteel rond het jaar 1170. Daarna werpt men een blik op de twee kerktorens, want welke van de twee torens vormt nu eigenlijk het hoogste punt?

Ook binnen in de kerken is veel te zien. Veel leerlingen zijn nog nooit in een kerk geweest en kennen het gebouw alleen van de buitenkant, maar wat valt er veel te zien in een kerk. Zijn er echt nog sporen te zien van de kerkbrand van 1629? De Grote of Sint-Janskerk is de oudste kerk van Montfoort. In vroeger tijden werden hier ook belangrijke personen begraven. De arme inwoners werden rond de kerk begraven, maar echt belangrijke burgers kregen een graf in de kerk. Dat dit niet altijd even fris rook was te verwachten. Het gezegde: 'rijke stinkers' komt hiervandaan. De graven zijn tegenwoordig leeg, maar de oude stenen liggen nog in de kerk. Veel familienamen van toen komen nu nog steeds voor in Montfoort. Dit betekent dat families al eeuwenlang in Montfoort wonen.

De Rooms-katholieke-kerk is lang niet zo oud als de Grote of Sint-Janskerk, maar toch is er ook hier genoeg te zien. Een aantal jaren geleden is de kerk verbouwd en het interieur aangepast. Als je omhoog kijkt zie je prachtige glas-in-lood ramen. Door het binnenvallende licht zie je de kleuren van de ramen in de kerk terug. Zowel in de Grote of Sint-Janskerk als in de Rooms-katholieke kerk valt nog veel meer te zien en er is nog veel meer over te vertellen. Zoals over de symboliek in de kerken, over de kerkdiensten en missen, over de betekenissen van de diensten, over de bijbel, de psalmen en alle andere gezangen.

Zowel voor jong en oud is een bezoek aan één van de kerken op Open Monumenten(klassen)dag een kennismaking met twee belangrijke en bijzondere monumenten in onze gemeente. Evenals een bezoek aan de twee andere monumenten die deze dag open zijn: Molen "De Valk" en het Oude Stadhuis. Door al deze verhalen lijkt geschiedenis niet iets uit een ver verleden maar kun je nog steeds heel veel historische gebouwen, straten en nog veel meer terug vinden in onze dagelijkse woonomgeving. Wat er nog meer te zien is... Ontdek het zelf, want Montfoort en ook Linschoten zijn die dag zeker een bezoek waard.

Programma Open Monumentendag

8 september
Open Monumenten Klassendag voor de groepen 7 & 8

9 september

Open voor bezichtiging:

- Grote of Sint-Janskerk
- Rooms-katholieke kerk
- Oude Stadhuis
- Molen "De Valk"

Activiteiten

- Afronding bouw maquette van Kasteel Montfoort
- Expositie over Het Kasteel (in Stadsmuseum De Knoperij)
- Verrassing deelnemers verhalenwedstrijd over Het Kasteel
- Verhalenverteller over Het Kasteel en alles wat daar in en omheen gebeurde (nabij Stadsmuseum De Knoperij)
- Muzikaal programma, met accordeonist Lenie van den Brink vanaf 13.00 tot 16.00 uur bij Het Oude Stadhuis en een optreden van "Elusive" van 12.00 tot 14.00 uur bij Molen "De Valk"
- Torenbeklimming Grote of Sint-Janskerk

Linschoten neemt u mee terug in de tijd

Voor Open Monumenten Klassendag, op vrijdag 8 september, staan vrijwilligers te popelen om een historische dorpswandeling te maken met de leerlingen uit de groepen 7 en 8 van de Prins Clauschool en de PC Timotheüsschool. De kinderen kunnen daarna, op elke willekeurige dag van de week, met hun ouders of bekenden op pad om met hen de geschiedenis van het dorp te delen.

De lokale geschiedenis wordt door de Vereniging Oud-Linschoten tijdens Open Monumentendagen sinds 10 jaar uitgebeeld door in streekdracht gestoken inwoners. Op de tweede zaterdag van september gaat Linschoten minimaal een eeuw terug in de tijd. Handkarren, paard-en-wagens, zinken emmers, oude ambachten, boten, een Oldsmobile en niet te vergeten de enthousiaste dorpsbevolking worden ingezet om historisch Linschoten opnieuw te laten verrijzen.. Het landelijke thema 'Levend erfgoed' sluit daarom naadloos aan bij deze activiteit.

Behalve het in 1320 gebouwde kasteel Heulestein, werden de overige Linschotense kastelen door tekenaars op papier vastgelegd. Toch vervult Heulestein ook zonder afbeelding een niet onbelangrijke rol in de plaatselijke historie. In het voorhuis van de huidige hoeve Heulestein zijn materialen verwerkt afkomstig van het kasteel dat in 1418 werd afgebroken. Bijzonder is het unieke schilderij 'Gedachtenistafel van de Heeren van Montfoort' (1380-1400). Het werd gemaakt voor het Maria-altaar in de Sint-Janskerk in Linschoten en is het oudste schilderij in Nederland vervaardigd. Vanaf de 17de eeuw hing de beeltenis generaties lang in hofstede Heulestein. Op 9 augustus 1885 schonk de Koning het schilderij aan het Rijksmuseum in Amsterdam.

Omdat OMD met een dorpsfeest wordt gevierd, wordt er in dit klompenmakersdorp op klompen gedanst. Herberg Wapen van Linschoten & Snelrewaard is -zoals door de eeuwen heen het geval was- het middelpunt van de feestelijkheden. Tussen de oude ambachten in de Dorpstraat bevindt zich een ouderwetse slager die zorgt voor historisch verantwoorde gerechten die geproefd mogen worden.

Zowel Burgemeester Knook als Johannes Friedriech Bernhard Rissink, nakomeling van heelmeester Gerrit Hendrik Rissink, komen speciaal voor Open Monumentendag naar Linschoten.

In het uit 1893 afkomstige doleantiekerkje aan de Nieuwe Zandweg, het huidige 'Bij de Tol', exposeren twee schildersgroepen hun kunst. Linschoten verwerft sinds jaren bijzondere bekendheid door de plaatselijke kunst.

Op de Hogewerf wordt traditiegetrouw op Open Monumentendag door de Hervormde gemeente een Nazomermarkt georganiseerd. Oude en nieuwe gebruiksvoorwerpen, planten, kleding en lekkers worden verkocht voor het goede doel. Een rad van fortuin draait en ook wordt op die locatie gezorgd voor de inwendige mens. De Grote- of Sint Janskerk met aan de toren gerestaureerde wijzerplaten is open. Zangkoor Zingt Gode Lof (ZGL) dat volgend jaar haar 100-jarig bestaan viert, verzorgt vanaf 13.00 uur een open repetitie met aansluitend een uitvoering in de Grote kerk. Voor een te maken jubileumboek zoekt de auteur naar oud beeldmateriaal en anekdotes. Er is tijdens OMD en daarna in De Ballensnoeperij (VOL) een fotomap aanwezig om oude foto's van namen te voorzien. Info: deballensnoeperij@oud-linschoten.nl

Open Monumentendag 2023

Levend en folkloristisch Linschoten: 9 September van 10.00 tot 16.00 uur

- De Ballensnoeperij, Kastelen expositie
- Blus demonstratie, Oude brandweerspuit
- Dorpswandeling, o.l.v. gids 10.30, 12.30 en 14.30
- Grote- of Sint Janskerk
- Hertog weidemolen, Liefhovendijk
- INFORMATIE PUNT OMD, Gerechtkamer
- Kapperswerkzaamheden, sinds 1923
- Klein Linschoten expositie
- Klompdansdemonstratie, 11.00 en 13.30 uur
- Knutselen en spelletjes voor kinderen
- Nazomermarkt, Hoge Werf 10.00-15.00 uur
- Oude ambachten en gebruiken
- Oudhollandse slagproeverij
- Pastorietuin, bezichtigen slangenmuur
- Poldertuffers, Nieuwe Zandweg 13.00-15.00 uur
- Rijtoer met janplezier, kaasbrik en oldstimers
- Schildersgroep expositie, Bij de Tol
- Sterk Spul gemengd koor, Raadhuysbrug 12.00 uur
- Vaartocht Kleivlet De Avontuur, afvaart bij Dorpstraat 71
- Zingt Gode Lof, St.Janskerk. Open repetitie en afsluitende uitvoering 13.00-14.00 uur